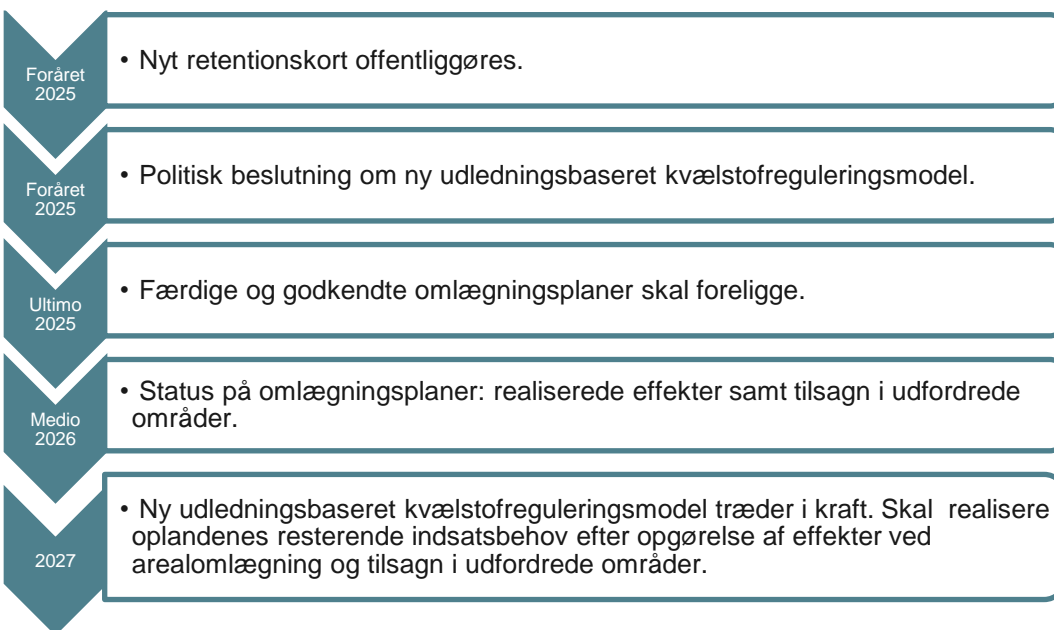

Kære medlemmer af Sektionen for Større Jordbrug

Formålet med dette Call-to-action notat er et forsøg på at skabe et overblik over, hvad I skal være særlig opmærksomme på mhp. arbejdet med arealomlægning, retentionskort og kvælstofreguleringsmodel.

Notatet vil blive opdateret som følge af politisk beslutning om ny udledningsbaseret kvælstofreguleringsmodel, offentliggørelse af nyt retentionskort m.v. i løbet af foråret 2025.

Tidsplan:

Call-to-action:

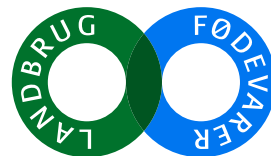
Det skal I gøre eller være opmærksomme på:

PERIODEN NU TIL OG MED 2026

1. Det er frivilligt at deltage i arealomlægningsprojekter

Jo flere realiseringer og tilsagn der opnås i medio 2026, jo mindre vil markregulering fylde fra 2027 i form af den nye udledningsbaserede kvælstofreguleringsmodel. Permanent ekstensivering og den kommende ordning for midlertidig ekstensivering (ej politisk vedtaget d.d.), vil også være oplagt at søge ind på inden medio 2026 mhp. at realisere kvælstofindsatser og dermed mindske markreguleringen fra 2027.

Især i områder med potentiale for vådgøringsprojekter, hvor det er den potentielle effekt af et evt. efterfølgende vådgøringsprojekt, som forventes at ligge til grund for reguleringsniveauet fra 2027.

2. Lodsejere kan blive kontaktet af kommune eller udtagningskonsulenter fra d.d. og frem til efterår/vinter 2025 mhp. dialog om mulige projekter – men overvej også selv at tage kontakt

Af hensyn til den korte tidshorizont og knappe ressourcer, er det vigtigt, at lodsejere også selv kontakter kommune eller udtagningskonsulenter, hvis der er interesse for arealomlægning. Som udgangspunkt er der ikke nogen grund til at vente med at afsøge mulighederne for at indgå i et arealomlægningsprojekt.

3. Det er ikke bindende at indgå i dialog om mulige projekter

Projekterne kommer til at fremgå af omlægningsplanerne, der udarbejdes af de lokale treparter og principgodkendes af kommunalbestyrelserne i ultimo 2025. En oplægningsplan vil kunne bestå af projekter med forskellig status- herunder skitseprojekter, projekter med forundersøgelsestilsagn, projekter med etableringstilsagn og færdigetablerede projekter.

4. Omlægningsplanerne er dynamiske og vil efter 2025 løbende skulle opdateres

Det betyder, at nye projekter kan tilføjes, og eksisterende skitseprojekter kan erstattes med nye initiativer. Når et skitseprojekt fremgår af omlægningsplanen, er det således ikke bindende for hverken lodsejere eller kommune, men er alene et potentielt projekt, der skal undersøges nærmere.

- Overvej, hvis relevant, hvilke virkemidler der passer jeres bedrift bedst, og som er mest kvælstofeffektive. Vådområder og minivådområder har f.eks. en større kvælstofreducerende end skovrejsning og ekstensivering.
- I kan med fordel udforske det IT-system, hvor omlægningsplanerne udarbejdes, kaldet MARS. Her kan man indtegne arealer mhp. en foreløbig vurdering af diverse potentialer m.v.: [MARS](#)

PERIODEN FRA 2027-2030

1. Fortsæt med at deltage aktivt i arealomlægning hvis muligt

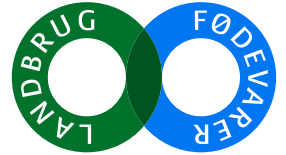
Fra 2027 træder den nye kvælstofreguleringsmodel i kraft og reguleringen vil kunne blive øget markant, hvor der er udestående indsatsbehov efter opgørelse af arealomlægningsprojekter i 2026. Her vil hver bedrift kunne vælge mellem godkendte virkemidler og krediteres for afgrødevalg/sædskifte med lav kvælstofudledning. Man kan med fordel tænke det ind i afgrødevalg/sædskifte.

2. Brug retentionsdata til at placere virkemidler og afgrøder, hvor det har størst effekt eller mindst kvælstofudledning inden for egen bedrift.

Majs kan f.eks. placeres på den del af bedriften, hvor retentionen er højest. Omvendt kan efterafgrøder placeres hvor retentionen er lavest.

3. Handel som et virkemiddel (hvis det indføres politisk)

Med retentionsdata/udledningsdata kan efterafgrøder placeres, hvor der er mest effekt i et kystvandopland. Efterafgrøder kan med fordel placeres, hvor retentionen er lavest/udledningen størst via handel med andre bedrifter i oplandet.

Forventninger til nyt retentionskort

I foråret 2025 offentliggør GEUS et nyt kort over kvælstofretentionen, der vil have en højere rumlig opløsning end nuværende retentionskort fra 2020. Det medfører, at der bliver en større variation på lokal skala. På større geografisk skala vil der ikke være store ændringer. Det er forventningen, at der grundet den øgede rumlige opløsning, vil blive større forskel mellem bedrifternes gennemsnitlige kvælstofretention.

Retentionskortet i den nye kvælstofreguleringsmodel

I foråret 2025 skal aftalepartierne bag trepartsaftalen politisk beslutte den kommende udledningsbaserede kvælstofreguleringsmodel, der fra 2027 erstatter nuværende regler om bl.a. målrettede efterafgrøder. Med den nye kvælstofregulering vil hver bedrift fra 2027 blive tildelt en kvælstofudledningskvote, der skal overholdes på bedriftsniveau. Kvælstofudledningskvoten vil fastsættes ud fra kystvandoplandets indsatsbehov efter opgørelse af effekt af arealomlægningsprojekter i medio 2026 (realiserede effekter og tilsagn i udfordrede områder). Også braklægningskort og retentionskortenes anvendelse skal besluttes politisk.

Den flade model og VISA modellen

Med "den flade model" tildeles alle landmænd ens udledningskvote til kyst i kg N pr. ha i et kystvandopland. Med denne model får bedrifter med lav kvælstofretention derfor en hård regulering. Det er særligt problematisk, når grundlaget for den hårde regulering, nemlig retentionskortet, forventes at være behæftet med store usikkerheder.

Med "VISA-modellen" får alle bedrifter i et kystvandopland, via en fordelingsnøgle, ens reguleringstryk. Da kvælstofretention, jordtype og normal afstrømning med denne model indgår både i fordelingen af kvoter på kvælstofudledning, og i beregningen af den aktuelle kvælstofudledning fra hver enkelt bedrift, er usikkerhederne fuldt ud elimineret for den enkelte bedrift. Med "VISA-model" kan kvælstofretention anvendes til frivillig målretning af virkemidler, både mellem bedrifter og inden for den enkelte bedrift. L&F har overfor regeringen lagt stor vægt på, at VISA-modellen vil være mest hensigtsmæssig at bruge som afsæt for den nye reguleringsmodel, da den ikke vil medføre en skævvridning i reguleringstryk eller udvikling af jordpriser.

Retentionskortets sammenhæng med arealomlægning

I forbindelse med arealomlægning er det vigtigt for L&F, at der ikke alene fokuseres på arealer med lav retention. Retention giver ikke et entydigt svar på, hvilke jorder der udleder mest kvælstof til vandmiljøet. Derfor skal omlægningsplaner ikke tage afsæt i retentionskortet alene, men i stedet fokusere på, hvor der er potentialer for højeffektive virkemidler, samt hvor de største reduktioner kan nås. Derfor skal retentionskortet ikke selvstændigt bruges som værktøj til at udpege arealer, der skal omlægges; det kræver et udledningskort, der, foruden retentionsdata, også inkluderer afstrømning og jordtype.

L&F har af samme grund fokus på, hvordan retentionsdata vil indgå i MARS-systemet, som er en online platform, der samler information om arealbaserede indsatser inden for kvælstofreduktion, udtagning af kulstofrige lavbundsgrunde, skovrejsning og natur. Her er det vigtigt for L&F, at udledningsdata indgår i prioritering for arealomlægning, bl.a. for skovrejsning og ekstensivering. L&F arbejder derfor for at sikre, at udledningsdata indgår i MARS-systemet i form af et udledningskort.